

e-DEVLET UYGULAMALARI

Sunucu: Üniversitemizin kuruluşunun 10.yıl etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen ve Sayın Fikret Üçcan tarafından gerçekleştirilecek e-Devlet Uygulamaları konulu konferansa hoş geldiniz. Konferans programına geçmeden önce değerli konuğumuzun özgeçmişlerini okumak istiyorum.

Sayın Fikret Üçcan, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesinden mezun olmuş. Gazi Üniversitesinden 1992’de Master Diploması almıştır. 1964 yılında girdiği Dışişleri Bakanlığında Viyana, Amman, Londra, Trablus ve Kuveyt Büyükelçiliklerinde ve çeşitli görevlerden sonra Strazburg Başkonsolosluğu görevinde bulunmuştur. Diplomatik kariyerinin yanı sıra Devlet Bakanı ve Danışmanı, Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Başkanı, Kültür Bakanlığı Müsteşarı ve Başbakanlık Müsteşarı olmuştur. 2000-2001 yıllarında Görsel İşitsel Evroka ve Avrupa Görsel İşitsel Gözlemevi adlı iki Uluslararası kuruluşun Başkanlığında bulunmuştur. Halen Başbakanlık Baş müşaviri’dir. Önce İnsan, Kültür Mirasımız adlı Tevhit eserleriyle, Gelecek için Yönetim, 21.yy’la Hazırlanırken, Kaos adlı çeviri eserleri basılmıştır. Konferanslarını vermek üzere değerli konuğumuzu kürsüye davet ediyorum.

Fikret Üçcan: Atılım Üniversitesinin Değerli Mensupları, Sevgili Öğrenciler bu üniversitenin 10. kuruluş yıldönümü gibi önemli bir vesileyle aranızda bulunmaktan duyduğum memnuniyeti ifade etmek istiyorum. Saygıyla selamlıyorum.

Benim konuşmam iki bölümden oluşuyor. Birincisi ülkemizin uluslararası rekabet gücünün önemi üzerinde duracağım. Sonra da Türkiye’nin gelişimi için, geleceği için dönüşüm denen süreçte kimin ne yaptığı, ne yapması gerektiği hakkında görüş ve düşünceleri sizlerle paylaşmak istiyorum. Şimdi Türkiye Cumhuriyeti Kuruluş Döneminden sonraki en büyük dönüşüm sürecini yaşamaktadır. Bir yandan Avrupa Birliği’yle bütünleşmeye doğru gitmenin kararlılığını ve heyecanını yaşıyoruz. Biliyorsunuz bu konuda reformlar, çalışmalar devamlı gündemi işgal ediyor. Diğer taraftan da küreselleşmenin dünyayı etkisi altına almış olan bu organizasyon veya küreselleşmenin getirdiği külfet ve tehditlerle karşı karşıyayız, küreselleşmenin getirdiği bazı nimetler de var, bunlardan tabii ki bizde yararlanıyoruz.

Şimdi ileri dünya ülkeleriyle rekabet edilebilir düzeye gelmek için bir dönüşüme ihtiyacımız var. Bu şu demek. Ya Büyük Atatürk’ün bize gösterdiği hedef doğrultusunda ilerleyeceğiz, çağdaş uygarlık düzeyine yükseleceğiz, ya da geri kalmış ülkeler arasında kalıp yerimizde saymaya devam edeceğiz. İşte böylesine kritik bir dönemden geçiyoruz. Dönüşüm, insanımızın ekonomimizin ve devletimizin dönüşümü demek. Türkiye’de, bugünkü dönüşümü ancak dünya ülkeleriyle küresel ölçekte rekabet ederek sağlayabilir gerçekleştirebilir. Avrupa Birliği’nin de bu yönde bir hedefi var. 2000’li yılların başlarından bu yana tüm dünyada bilgi toplumu olma yolunda bazı girişimler ve çalışmalar var. Bu çalışmalar esas itibarıyla ekonomik ve sosyal fayda yaratma amaçlıdır. Kuzey Amerika Ülkelerini bu konuda en ileri gitmiş ülkeler arasında sayabiliriz. Bunlar Bilgi ve İletişim teknolojilerine dayanarak verimlilik artışı sağladılar ve ekonomik büyüme üzerinde yoğunlaştılar ve bu çabalar içinde Avrupa Birliği, Kuzey Amerika’dan geri de kaldı. 2000 yılında Avrupa Birliği ortaya bir Lizbon Stratejisi koydu. Burada da 10 yılda yani 2010 yılında dünyadaki en rekabetçi ve dinamik bilgi tabanlı ekonomi haline gelmek şeklinde bir hedef belirlendi Lizbon’da. Ama sonradan e-Avrupa arzı diye Türkiye’yi de dahil ettiler o zaman ki diğer aday ülkelerle birlikte, ama Avrupa bu hedefi yakalayamadı, hala Amerika’nın çok gerisinde. Onun üzerine bunu bir iki i2010 diye oradaki i informational anlamında, bazıları da başka şeylerde söylüyor ama öyle güncellediler. Bu güncellemede Avrupa Birliği’nin çözemediği en büyük sorunlar arasında istihdam yaratma gereksinimi ortaya çıkıyor. Yüksek terimli yani Avrupa Birliği hala Kuzey Amerika’daki verimliliği yakalamış değil. Gelir adaletsizliğini çözebilmiş değil. Bölgesel gelişmiş faktörünü azaltabilmiş değil. İşte bu ihtiyaçlar ve innovasyon, tabii bunların hepsinin başında geliyor. İnnovasyon kelimesi için burada yeni bir tartışma açmak istemiyorum. Hepiniz ne olduğunu biliyorsunuz diye düşünüyorum, girişimciliği de özendirmek. Yani

Amerika'daki gibi girişimcilik Avrupa'da çok özendirilen bir şey değil. Özel programlar yapacaklar. İşte çok yönlü reformlar yapılması ihtiyacı, bu hedefinde güncelleştirilmesine yol açtı.

Peki, Türkiye ne durumda, dersiniz. Bakın Dünya Ekonomik Forumu bilirsiniz, her sene Dallos'ta toplanan bir Avrupa Birliği toplantısı olur. Oraya dünyanın hemen hemen her tarafından siyaset adamları büyük iş adamları gelir, yani Bill Gates'i görmek istiyorsanız, Dallos'a gidin, Meksika Cumhurbaşkanı görmek istiyorsanız, gene Dallos'a gidin hepsi orada. O forumun başında çok akıllı bir İsviçreli Profesör var, o forumları kuran öyle onu dünyaca meşhur hale getirdi. 125 ülke arasında Türkiye'ye 59'luk vermiş. Bunları internette bulabilirsiniz. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı veya UNDP İngilizce başlıklarıyla onunda beşeri veya insanca kalkınma endeksi var. Bu endeks ilk yayınlandığında ben planlamada çalışıyordum. 1989-90 yılında, Türkiye 60'cıydı. Bugün 94. sıradayız. Dünya Bankasının da Dünya Kalkınma Endeksi var. Orada Kişi Başına GSMH' DA 152 ülke arasında 89, Milli Gelirde Satın Alma Gücü Kalitesi açısından bakarsanız da 90. durumdayız. Yani aşağı yukarı yerimiz dünyanın 90'ıncı sıralarında, bu hoş bir şey değil tabii iyi bir sicil değil. Şu halde ne lazım? Emeğe dayalı bir toplumu bilgi toplumu haline gelmek lazım. Geleneksel üretim tüketim ekonomisi yani lineer bakışla önce işte emeğe dayalı toplumsal sanayi toplumuna geçmeden bilgi toplumuna geçilir mi de, başka çaren yok yani önce sanayi toplumunu gerçekleştireyim bir sonrası bilgiye ulaşayım dersiniz, her halde o işi yapan diğer ülkelerle rekabet edebilecek durumda olmayız. Çünkü klasik ekonomik ölçüde üretim faktörleri arasına bilgi eklendi. Şimdi dünya ülkeleri de toplumlarını bilgi toplumu veya ekonomilerini bilgi ekonomisi haline getirmek için bir yarış bir rekabet içindeler. Şurada önemli bir nokta bilgi toplumu deyince bilgi ekonomisi deyince bunun merkezinde ne var dersiniz? İnsan var. Birey var. Birey odaklı projeler ve bütün en değerli sermaye de nitelikli bilgili insan. Peki, bu nitelikli bilgili insan nasıl ne yapar nasıl oluşur? Bilginin yaygınlaştırılmasında kullanımında her türlü kullanılacak araçların başında da bilgi ve iletişim teknolojileri geliyor ve adına kısaca bilişim diyoruz.

Bilişimin ekonomiye katkısı bakalım. Sanayi sektörünün katmaya yarattığı katma değer yatırım miktarıyla tanımla ve diğer bilişimi diğer iki sektörle ölçünce karşılaştırınca daha az yatırımla -çünkü verimliliği arttırmak burada esas olduğu için- daha fazla katma değer aldığımızı görüyoruz. Bilişim son zamanlarda bazı gelişmelere yol açtı. İnternet iletişim teknolojilerini içine alan bu alan iletişimde devrim niteliğinde bir takım gelişmeler oldu. Geniş bant teknolojileri işte ADSL, dijital televizyon, sayısal televizyon. Türkiye'de de biliyorsunuz yeni bir çalışma başlatıldı, 3. nesil telefon. O da Türkiye'de de yavaş yavaş ısınmaya başlayan bir proje, iletişimde bir devrimdir. Mühendislikten tıba, ticaretten bilimsel araştırmaya, sanattan eğitime, eğlenceye kadar her alanda artık bilgisayar ve internet sayesinde çok yönlü işlemler yapılması çok hızlı işlemler yapılması mümkün olabiliyor. Dünyadaki diyelim ki Adana'nın bir ilçesindeki bir üreticinin artık Hong Kong piyasasında pazarında mal satması veyahut işte Çin'le, rekabet etmesi edebiliyorsa mümkün hale geldi internet sayesinde. Şimdi ne oluyor? Bu bilişimin gelişmesi deyince ekonominin her katmanında görüyoruz. Bakın klasik sektörler artık değişiyor, yeni sektörler ortaya çıkıyor, yepyeni iş alanları doğuyor. Artık işler sanal ortama taşınıyor. Bir çok tanıdığım var, yaz kış Türkiye'nin bazı tatil yörelerinde oturuyorlar ve işlerini artık oradan internet üzerinden idare edebiliyorlar. Mutlaka bürolarını İstanbul'un göbeğinde açmak mecburiyeti ortadan kalktı. Belki sosyal temasların gereksinim gerektirdiği bir holde bulunma mecburiyeti var ama onun dışında işi yürütmek için o zorunluluk ortadan kalkmış bulunmaktadır. Şimdi trendlere bakarsak bu alanda bu bilişimdeki gelişme alanı yavaş yavaş gelişmiş ülkelerin tekeline de çıkmaya başladı. Bakın bu konuda son zamanlarda rekabet gücü açısından en ileri giden ülkeler içinde çok büyük ülkeleri görmüyorsunuz. Yani en büyük belki Çin, Singapur, İsrail Hindistan, Güney Kore hepsinin bir özelliği var. Tek tek anlatmak istemiyorum ama vakit yetmez, mesela İsrail güvenlik sorunlarıyla çok iç içe yaşayan bir ülke olduğu için bugün güvenlikle ilgili olan teknolojilerin en fazla geliştiği geliştirildiği ve dünya piyasasına arz edildiği bir ülke haline gelmiştir. Singapur'da gene 1988-1989'da ben bir toplantıya

katılmışım. Singapur'da o zaman yani bundan neredeyse 20 sene önce Singapur'da hükümet, teknolojinin gelişmesi için 50 milyon dolar ayırdı ve bunu teknolojik bir proje getiren her firmaya fazla sorgu sual etmeden dağıttı. İlk defa orada teknopark kurulmuştu. Yani teknoparkların ilk kurulanlarından biriydi, Asya'da. Singapur öyle bir atılım yaptı ki o 50 milyon dolar bugün bakın o zaman ki 50 milyon dolar nasıl bir dönüş sağladı, Singapur'a. Çin'e bakarsanız. İşte Amerika'da tasarlanmış, Çin'de imal edilmiştir diye aldığınız her aletin elektronik cihazın üstünde böyle bir şey okuyabilirsiniz. Design in China, manufacturing in China. İrlanda Avrupa'nın en fakir ülkesi yani emin olun 20 sene önce İrlanda'ya bir gitseydiniz, yolların delik deşik asfaltlarından nasıl arabayla geçiyorlar, diye şaşardınız. Ama işte Amerikalıların biraz desteği oldu. Yani bazı elektronik firmaları gelip İrlanda'ya yerleştiler. Intel koskoca bir fabrika kurdu. Yani Intel'in Amerika'daki fabrikasının aynısı İrlanda'da Dublin'de var. Ondan sonra Apple da geldi. İrlanda'da benim ilk aldığım Apple İrlanda'da yapılmıştı. Üstünde öyle yazıyor, bu şaşırtmıştı. İrlanda bu şekilde elektronik piyasasına hakim oldu Avrupa'da. Finlandiya, kışı çok sert ülkelerden, haberleşme iletişim bakın aynı şey İsveç'te de yaşanmıştır. İletişim kablolarının yeri kazıp iletmenin veya döşemenin zorluğu dolayısıyla İrlanda Finlandiya İsveç gibi ülkeler mobil telefon yani taşınabilir telefon teknolojisinde çok ileri gittiler. Yani coğrafyanın tabiatın bir zorlamasıyla, ama bunu iyi değerlendirdiler. Hindistan, son zamanlarda yayınlanmış bir kitap var, Türkçeye çevrildi. *The "Dünya Düzdür" (World is Flat); Thomas L. Friedmann; Çeviren Levent Cinemre, Boyner Yayınları. 477 s.* Okuyan var mı, içinizde adını duyan var mı? Teşekkür ederim. Biraz okuyun onları, çünkü orada göreceksiniz, Hindistan'ın, Çin'in elektronik alanında ve bilgi toplumu olma yolunda dünya devleri arasına nasıl girdiğini, niye girdiğini izah ediyor. Çünkü OurSorting diye bir müessese var. Yani şöyle düşünün, Almanya'da bir muhasebe işleminin gerçekleşmesi için çok fazla maaş ödemesi gereken bir firma düşünün maaş veya muhasebe işlerinde tutacağı bir şirkete veya işte muhasebecilere ödeyeceği paradır. Bunu hesap eden birilerinin aklına şu geliyor. Bu muhasebe işini ben Hindistan'da yaptırısam orada da İngilizce bilen Matematiğe akli eren insanlar var. Akşam Almanya'da dükkânını kapattığı zaman internet sayesinde günün bütün hesaplarını Hindistan'a yollasa, gece saat farkından dolayı Almanya'da geceyken orada daha ileri saatler çalışan insanların o muhasebe işlemlerini bitirip sabaha kadar tamamladıktan sonra iade ettiklerini ve sabah Almanya'daki şirket yetkililerinin iş başına döndüklerinde her şeyi önlerinde hazır bulmaları düşünülmüş. İşte buna Hindistan böyle başladı hizmetle başladı, yani elektronik donanım imalatı artık paylaşılmış, dünyada. Türkiye'de bir cep telefonu yapılamaz mı yapılır ama zorla yapılır, ekonomik olmaz. Çünkü sadece şu cihazı yapmak değil mesele, o cihazı bir araya getirmek için bir altında çok büyük piramitin tabanı gibi büyük bir sanayi lazım, bunu bir araya getiremiyorsan, o zaman yapacağın bir şey var, yazılıma yöneleceksin. Türkiye'de de fena değil yazılım alanında gelişme çok ama bunu Asya'dan koparıp alamazdık. O zaman, kala kala hizmet kalıyor. Yani bu işlerin elektronik hizmetlerin sağlanması. OurSorting gibi işler bunları beceren ülkeler bakın bu listeye girdiler. Ama biz buraya daha giremedik. Hâlbuki buraya giren ülkelerin milli gelirlerine bakarsanız, belki bizden daha düşük olanlarda var içinde bunu söylemeye çalışıyorum.

Şimdi mesela Amerika Birleşik devletlerinde piyasa değerleri en yüksek şirketlere bakın genellikle otomobil firmalarıdır, petrol şirketleridir. Yani en büyük sanayi kuruluşlarıydı. Bugüne kadar. Şimdi bakıyorsunuz, bunların içinde Bilişim şirketlerini görüyorsunuz. Yani ilk 10'un içinde Bilişim Şirketleri var. Mesela dünyanın en değerli 5 markası nedir diye baksanız. 3'ü Bilişim çıkar. Eskiden parfüm çıkıyordu, giyim çıkıyordu, şimdi bilişim çıkıyor. Microsoft çıkıyor, Intel çıkıyor. Bu alanda Türkiye'nin hakikaten çok yol alması gereken bir dönemi ifade ediyor.

Peki, Türkiye bu e-dönüşümün neresinde derseniz. Gene Dünya Ekonomik Formunun hazırladığı bir küresel bilgi teknolojisi raporu var. 3-4 senelik bir şey ama o zamandan bu yana şu tabloda belki Türkiye biraz daha öne geçmiştir ama bu tablo da pek değişiklik olmadı. Türkiye pazar olma işinde 50. sırada, bunu nasıl hesap etmişler diye sorarsanız, teknik alt yapı, ona bakılıyor. İşte ülkelerin hizmet sunumu hizmeti nasıl geliştirdiği teknoloji

retme yeteneği insan sermayesi ve hukuki düzenlemeleri bunların hepsine birer katsayı verirseniz ortaya en sonunda bu sonuç çıkıyor. Şimdi dikkat ederseniz, bilgi iletişim teknolojilerinde DPT’de alt sıralardayız. Bir de rakamlara bakalım nedir?

TÜRKİYE E-DÖNÜŞÜMÜN NERESİNDE TÜRKİYE’DE BT GÖSTERGELERİ

PSTN Abone (2/2007)	18,9 milyon
GSM Abone (2/2007)	53 m. (%72,6)
ADSL Abone (1/2007)	3 m+(%4)
Internet Penetrasyonu	15 m (%20,5)
Internet Bank. Kayıtlı MŐt.	16.3 m. (%22,2)
Internet Bank. Aktif MŐt.	2.99 m. (%4)
Toplam İŐlem Hacmi (10/2006)	109,6 m. YTL

Bu en son, Telekomünikasyon Kurumundan aldım, bu rakamları 1-2 hafta önce en baŐtaki sabit telefon dedik, evdeki ve iş yerlerindeki dikkat ediyor musunuz? Son günlerde Telekom devamlı Telekom A.Ő. devamlı ilan veriyor. Yani evinize telefon alın daha ucuz, çünkü artık doyulmuŐ. Türkiye’de 18-19 milyon telefon var. Hane halkı büyüklüğü ortalama Türkiye’de DPT’ye göre 4,5’tur. arpın 4,5’la işte aşağı yukarı Türkiye nüfusu çıkar, yani artık doymuŐtur, Türkiye. Sabit telefon ancak yeni bir iş yeri kurulması, yeni faks alınması ihtiyaında ortaya çıkıyor. Ama çoğu insan da biliyorsunuz, yazlıklarındaki artık sabit telefonları iade edip cep telefonuyla idare etmeye başladı. O bakımdan en yukarıdaki rakam hemen hemen Türkiye’nin %100’ne ulaŐmıŐ bir rakam demektir. Şimdi taşınabilir telefon cep telefonlarına iş gelince, çok hızlı bir gelişme var. Emin olun geçen sene bu rakam 42 ya 45 falandı. Yani 1 senede bir bakıyorsunuz, bana sylenediğine göre ayda 700 bin civarında yeni abone kaydoluyor, dediler. Cep telefonuna inanılmaz bir talep var, halkımız çok seviyor. Hatta biraz evvel bir brodaydım. Herkesin önünde artık ikiŐer tane telefon ayrı sistemleri kullanıyorlar. Artık biri özel, biri işle ilgili olan, ama yani tek telefonda yetmiyor. Daha önce bizim rakamlarımız düŐüktü, 1 veya 2 sene önce bir toplantıya katılmıŐtım. OECD’nin bir toplantısında İrlanda’dayız zannediyorum. Orada Türkiye işte %50-56 gibiydi. Rusya % 90 işte, %96 nasıl olur? Sonra birisi burada rolling denilen sistem yok dedi. Rolling biliyorsunuz, çeşitli servis sağlayıcılar, birbirleriyle anlaŐma yapıyor. İŞte birinden girdiniz mi o brlere aktarıyor. Sonra aralarında hesaplaŐıyorlar, sizden parayı alan brlere hep dağıtıyor, onun için Rusya’da 3 tane Şirket varsa, her bölgeye gidince o Şirketin farklı Őebekesine gireceğin için herkesin cebinde 3 tane telefon gezer. Çünkü coğrafyaya göre kapsama alanı değişiyor. Kapsama alanından çıkıp baŐkasına giriyor, birbirleriyle iliŐkisi yok. Hâlbuki bizde dikkat ederseniz hepsi birbiriyle bir arada. Türkiye’de de oldu ilk baŐta Aria brleriyle anlaŐtı anlaŐamadı diye söylemiŐlerdi biliyorsunuz. Şimdi işte hemen hemen kapsama alanları bakımından büyük bir fark yok aralarında.

Internet bu bir tahmin tabi, internet abonelerini işte alıp ta birde internetin sadece abone değil kafelerden okullarda iş yerlerinden girenler var. Bu alanda %21,5 civarında bir tahminimiz var. İnternet bankacılığında bir gelişme var, bu da kayda değer bir gösterge internet bankacılığında kayıtlı müşteri sayısına bakarsanız %16 küsur milyon yani nüfusun yaklaŐık ¼nden 1’den fazlası internet bankacılığına kayıtlı ama bunu aktif olarak kullananların sayısı 3 milyon civarında toplam iŐlem hacmi de geçen sene 109 -110 milyon Yeni Türk Lirası olmuş. Yani aşağı yukarı 75-80 milyon dolar yani burada daha çok gelişme alanı var. Mesela giriŐimlerde, Türkiye İstatistik Kurumunun bir göstergesi var, giriŐim büyüdükçe internet eriŐimi yükseliyor. GiriŐim küçüldükçe internet eriŐimi azalıyor. Ama niye kullanıyorlar. En fazla bilgi almaya kullanıyorlar. Çünkü daha devlet kurumları, internet üzerinden iŐlem yapma mecburiyeti zorunluluğunu getirmedi. Çok az alanda var, yok değer. 2-3 alanda var. Onun dışında, mesela sigorta bildirilerini çalıŐanların sosyal sigortaların bildirilerini internet üzerinden gönderme zorunluluğu koydular. Onun için mecbur buradan yapmaya. Şimdi bir takım olumlu rakamlar gördük ama hala dünyada adı geçmiyor, Türkiye’nin, koca Türkiye

yani işte 70 küsur milyon nüfusuyla genç dinamik nüfus diye övünüp duruyoruz, ama bir şeyler tutmuyor. Böyle tozu dumana katmış tren geliyor ama rayı bir yerde yanlış bağlamışız. Yani daha fazla yürümesi kolay olmayacak bunun için bir şeyi düzeltmemiz lazım. Nedir?

Bizim mutlaka bu bilişim teknolojileri alanında ciddi adımlar atmamız lazım. Bir takım yapısal reformlar biliyorsunuz gerçekleştiriliyor. Nedir amaç? Ekonominin rekabet gücünü arttırmak, para politikalarının güvenilirliğini inanırlılığını arttırmak, kurumların saydamlılığı kalitesini yükseltmek, finans kurumlarının yüksek cari hesap açığını her gün duyuyorsunuz. Şu anda önümüzde en büyük problem gibi gösterilen, bunu kontrol etmek içinde reformcu yaklaşımlar devam etmek zorunda, bir de bizim bilişim alanında yeterli elemanımız yok, yetiştiremiyoruz. İstihdam edemiyoruz ve eğitimde bilişim kullanmanın da çok yetersiz olduğunu bu arada bilmemizde fayda var. İşte bunlar bu adımları atabilirsek sadece ekonomide değil, siyasi ve idari yapıda da ciddi adımlar atarız. Peki, hükümet devlet ne yapıyor? “Türkiye e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu” diye bir kurul oluşturuldu. Yani idari olarak bir faydası olur düşüncesiyle 5 üyesi ve bir de katılımcılar kurulu oluşturuldu. TÜBİTAK, Telekomünikasyon Odalar Birliği burada çok önemli bir şey var.

e-DÖNÜŞÜM TÜRKİYE İCRA KURULU	
ÜYELER	KATILIMCILAR
DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARD.	TÜBİTAK BAŞKANLIĞI
SANAYİ VE TİCARET BAKANI	TELEKOMÜNİKASYON KRL. BŞK.
ULAŞTIRMA BAKANI	TOBB BŞK
	TBV. BŞK.
DPT MÜSTEŞARI	TBD BŞK.
BAŞBAKAN BAŞMÜŞAVİRİ	TÜBİSAD BŞK.
	DPT DANIŞMA KURULU BŞK.

Böyle bir kuruluş Türkiye’de ilk defa yapıldı. Böyle bir yapı ilk defa kuruldu. Nedir özelliği? Bakın orada Türkiye Bilişim Vakfı ikinci tarafta Türkiye Bilişim Derneği ve Türkiye Bilişim Sanayiciler Derneği, 3 sivil toplum kuruluşu var. Bu Sektörde en fazla yaygın olan ve sözü geçen üç kuruluş, burada 3 Bakanlık, kamu kurumlarının başkanlarıyla birde Odalar Birliği Başkanı var. Birlikte oturup kararlar veriliyorlar, ne kararı, politikaları kararlaştırıyorlar. Yani Türkiye’nin rekabette iddialı ülkeler arasına girmesi için neler yapılması lazım. İşte böyle böyle bir yapı daha Türkiye’de çalışmadı. Bu zar zor çalışıyor. Fakat nedense DPT’deki arkadaşlarımızın aklına bir şey geldi. Dediler ki işte bu yetmiyor. Bunu arttıralım kalabalıklaştırdılar. Şimdi buraya Milli Eğitim Bakanı ve Maliye Bakanı ilave oldu. Başbakanlık Müsteşarı Milli Eğitim Müsteşarı işte Maliye Müsteşarı falan da ilave oldu. Böyle bu haliyle zor toplanırken şimdi bilemiyorum nasıl toplanacak? Öbür tarafa da KOSKEP TÜSİAD ve TÜRKİSAT mıydı? Şey uydu şirketi yani Ulaştırma Bakanlığının oluşturduğu bir şirket var. Bu e-Devlet konusunda sonra geleceğim. Orada da baya önemli bir rol oynayacak. Bu yeni yapıyla daha hiç toplanmadı. Şimdiye kadar şu yapıyla 21 toplantı yaptı. Ayda bir normalde toplanıyor. DPT sekreteryasını yapıyor. Ama yeni haliyle daha hiç toplanmadı. Kalabalık bir toplantı olacak zannediyorum. Toplantılarda aklınızda olsun ne kadar kalabalık yani işin yapılmamasını istiyorsanız, daima çok çağırın çok insan çağırın. O zaman işte her kafadan bir ses çıkar. Hiç bir şeyde söylenmez, yapılmaz hale gelir. İş yapmak istiyorsanız. 2-3 kişi oturun, kapıyı da kitleyin, sadece çaycıyı alın içeri, başkası da girmesin o zaman iş yapılır.

Şimdi bu e-Dönüşüm İcra Kurulunun ihaleyle yapılmasına karar verdiği bir bilgi toplumu stratejisi hazırlandı. Buna yabancı firmalar ve danışman kuruluşlar da girdi, bir İngiliz firmasıyla devlete ortaklaşa bu bilgi topluluğu stratejisini hazırladılar. Bu stratejisi 28 Temmuz’da resmi gazetede yayınlanmış, tavsiye ederim. İnternette girin bakın, Resmi Gazeteden de bakabilirsiniz, ya da DPT’nin bilgi toplumu dairesi diye bir site var oraya girin

oradan bakın. Bu önümüzdeki 10 yıl içinde daha doğrusu 2006'dan 2010'na kadar 10 yıl değil de 2010'na kadar stratejik öncelikleri ne olacak, Türkiye'nin? Bilişimle ilgili alanda ve bununla ilgili eylem planı da var, eylem planı da tamamlanıyor. Şimdi tabii anlayış şu, bakın orada vatandaş odaklı hizmet, kamu yönetiminde modernizasyon nedir bunlar? Yok, mu böyle bir şey niye bunları koyuyorlar? Şimdi siz stratejik plana bunları yazıyorsanız, bunlar yapılması gerekli işler dendiğine göre demek ki bunlar, eksik veya yok demektir. Şimdi bugüne kadar kamu hizmetlerinin sunumunda yapılan hatalara eksikliklere bakın inceleyin, son 50 yıla damgasını vuran planlı kalkınma gayretlerine bakın. İlk plan 1963'te başlamıştır. Planlı kalkınma, 1961'de ilk defa Devlet Planlama teşkilatı kuruluşu filan. Şimdi bu karşınızda, bu kadar uzun artık, 50 yılı aşkın planlı kalkınma gayretine rağmen pek de uzak geleceği düşünülmeden yapılmış. Böyle hesapsız programsız uygulamaları da görüyoruz. Yani planlı kalkınma döneminde böyle uygulamalarda maalesef var. Bunlarında ülkemize bir maliyeti olmuştur ve bunu da vatandaşlar olarak hepimiz çektik ve hala da çekiyoruz. Yani o geçmişin getirdiği sıkıntıları bugün hala yaşıyoruz. Hâlbuki kamu yönetiminin gayesi nedir? Vatandaşa hizmet ve çözüm üretmek. Hizmet diye, sadece hizmet değil, kaliteli hizmet üretmek. Ama bugüne kadar bizim vatandaşımıza kamu tarafından hayatı kolaylaştırıcı böyle tatminkâr hizmet verildiği de söylenemez. Yani var öylesi de vardır ama örnek olarak genelde öyle değil. Ama son 10 yıl içinde bir şans doğdu. Bilişim teknolojilerini kullanarak bu hizmeti daha kaliteli hale getirmek ve o kolaylıklardan yararlanmak şansı, bu da e-Devlet denen uygulamalar, biraz sonra üzerinde daha uzun duracağım.

e-Devlet denen olgu, vatandaşın memnuniyetini esas alan onun hayatını kolaylaştıran, ona eziyet etmeyen, kaliteli ve ucuz hizmet sağlayan bir yönetim anlayışı demek. Yani Bilişim teknolojilerinin sağladığı imkânı kullanarak vatandaşa bu şekilde hizmet vermek demek. Ama bunun olması içinde akademisyenlerin, bürokratların, siyasilerin ve özel sektör temsilcilerinin hepsinin bir araya gelip yani bir fiziki anlamda değil. Ama düşünce anlamında bir araya gelmesi ve bir an önce bu ülkeyi bilgi toplumuna bilgi ekonomisine nasıl ulaştırırız diye? Hedefi belirlemesi lazım, böyle bir yaklaşımı benimsemesi lazım. İşte o zaman yeni bir kamu hizmeti anlayışı ortaya çıkacak ki İcra Kurulu da zaten bu nasıl gerçekleşir diye, düşünülmüştü. Şimdi bu strateji de önemli bir konuda inovasyon konusu, inovasyonun tam Türkçe karşılığını maalesef kimse daha bulamadı. İşte yenilikçilik yaratıcılık falan diye böyle tarif şekliyle kelimeler veriliyor. Yani Türkiye'nin dünyaya bende varım demesi için rekabet gücünü mutlaka arttırması lazımdır ve Bilişim alanında da güçlü bir hamle yapması lazım. Bu da etkili bir inovasyon sistemi ve inovasyon yeteneği donatılmış bir ortam yaratılmasına bağlıdır. Bugün Amerika ile Avrupa arasındaki en büyük fark veyahut Avrupa'nın bir türlü çözemediği konu inovasyon konusudur. Yani Avrupa'da hala o ortam yeterince geliştirilmiş değil. Bu yenilik yaratma gücü, merak eden sorgulayan üreten ve yeni bir şeyler yaratmakta ideali olan bir toplum dokusu gerektiriyor. Ne demek merak eden, kim kiminle flört ediyor, komşunuzun evine kim girip çıkıyor, yan taraftaki o akşam duyduğumuz gürültünün sebebi neydi, bu değil merak. Merak bu dünya da niye birileri diğerlerinden daha iyi, niye bazı ülkeler daha ileri, işte bunu merak eden insanlar o şartları araştırmaya başladıkları zaman komşunun günlük hayatındaki yaşadıklarının ötesinde daha faydalı bir konuyu merak etmiş ve ona çözüm arama yoluna girmiş olur. Bir gün yolunuz Washington'a düşerse oradaki Amerikan Patent Enstitüsüne mutlaka gidin. Girmek serbest, girebilirsiniz. Size soracaklar ne istiyorsunuz? Ziyaret etmek istediğinizi söyleyin, hatta aklınızdan geçen bir şeyi söyleyin. Şu konudaki patenti görmek istediğinizi bildirin. Size 1780'lerde alınmış patentleri inanılmaz bir arşiv içinde çıkartıyorlar ve siz teknolojinin nasıl bu hale geldiğini o patentlerde görüyorsunuz. DTP de çalıştığım sırada o patent ofisinden bir miktar mikrofilm alınmış. Patentleri Türkiye'ye getirip sanayimizin hizmetine nasıl sunarız düşündük. Bir 50 bin doları bulmakta çok büyük zorluk çekmiştik. Sonra geldi, şimdi Patent Ofisi diye buradakine de tavsiye ederim. Şimdi Türkiye'de bakın komik şeyler yapıyorlar. Türk Mucit diye bilmem yarışmalar yapıyorlar. İşte neler icat ediliyor, Türkiye'de böyle bir dernek var. "Türk Buluşçular Derneği" adıyla bir dernek var. Mühim olan birisinin yaptığı bir buluşun veya geliştirdiği bir teknolojik buluşu veya sürecin veya bir düşüncenin bir tasarımın üstüne yeni bir şey ilave edebilmek onun patentini aldığınız zaman hatta böyle komik tartışmalara da şahit

oluyoruz. Yani diyorlar efendim patentini alırsa sonra herkes öğrenir. Öğrenecek tabi zaten patenti aldığı zaman herkesin öğreneceği bir şeyi senin hakkını orada korumak için patent alıyorsun, yoksa öğrenmesini önlemek değil. Ben yapayımda nasıl olsa taklit ederler değil. Ne yaparsan taklit edilecek. Ama senin hakkın korunacak o zaman yani patentin ne olduğunu bile daha anlamamış iş adamları var. Televizyonda böyle bir tartışmaya şahit oldum. Valla şaşırdım nasıl şey bu, nasıl bu adamlar bu kadar bilgisiz olabilir. Burada da inanılmaz bir gelişme var. Patent de değil, markada inanılmaz bir patlama var, patente yok. Markada 60-70 bin bu sene diye övündüler, geçenlerde kuruluş yıl dönümünde bir tören yaptılar gittik. Ama Patente mi geldiniz, yok. Niye? İnsanlarımız merak etmiyor ki, üstüne birisinin yaptığının üstüne bende şunu ilave edeyim dediğin anda patent konusu haline gelip ortaya çıkar. Marka ne oluyor ki, marka kimse benim kullandığım isme dokunmasın. Yani Türkiye'deki gelişmede maalesef bu. Yani bizim kültürümüzde galiba bu yok.

Eğitim sistemimizi de etkiliyor, kültüründe olmayan olgunun eğitime nasıl girecek. Bu kültürü aşılacak lazım. Yani inovasyon kültürünü aşılacak lazım. Yalnız genç nesilde değil, toplumun bütün katmanlarında bu inovasyonla ekonomik büyüme ve refah arasındaki ilişkinin mutlaka bir misyon olarak benimsenmesi ve kavranması lazım. Stratejik hedeflerde bakın demin söylemiştim. İnternet federasyonu bugün %20'lerde işte hedef bunu 2010'da %51'e çıkarmak, yani ülkenin yarıdan bir fazlası olsun diye düşündüler. Geniş bantlı bir %4'te %12,5 bu tabi geniş bant deyip geçmeyin. Büyük yatırım işi, şimdi bunu da o telekomun satıldığı yabancı şirketten bekliyoruz. Yani yatırım yapması lazım milyarlarca dolarlık yatırım yapacak ki geniş bant yükselsin, yaygınlaşsın. Geniş bant yaygınlaşmazsa nasıl bu bilgiler gidip gelecek. Yakın bir zamana kadar evde emin olun İki tane telefon hattımız vardı. Birine interneti bağlıyordum, diğerine de evdeki telefon konuşmalarını. Önce ona da gücümüz yetmiyordu, tek hat üzerinden yapıyorduk her şeyi. Telefonlarımız devamlı meşguldü. Sonra iki hat aldım. Baktım çok pahalı bir iş sonra bu ADSL çıktı, tek hatta indirdik. Ha ne oldu hem internet hem aynı anda bir telefon konuşması yapabilir hale geldik. Ama yine sorunlar var, arızalı vs. Yani çok yatırıma ihtiyacı olan bir sistem şebeke. Fiyatı biraz düşürdük dediler, ben anlamadım hala iki sene evvelde 49 milyon veriyordum aylık, gene 49 milyon veriyorum. Hatta bir iki film indirsem 70'e 80 milyona bile çıktığı oluyor. Şimdi böyle bir fiyatla sen dünyayla nasıl rekabet edersin. Benim Fransa'da okuyan bir kızım var. Her gün açıyor telefonu internet üzerinden iki saat konuşuyoruz, bedava Fransa'dan. Amerika'yı, Avrupa'nın hemen hemen her tarafını eskiden her yeri bedava arıyorduk ADSL hattı üzerinden. Normal telefondan ararsan dünyanın parası, ADSL üzerinden açıyorum telefonu normal telefonu çeviriyor, bir numara çeviriyor, bizimle konuşuyor, Saatlerce konuşuyoruz. eskiden biz arardık çocuğa masraf olmasın diye, şimdi çocuk arıyor bizi babaya masraf olmasın diye. Yani bu hale geldi. Şimdi siz Türkiye'de internet için ayda 70-80 milyon vereceksiniz biraz fazla kullanırsanız, telefona ayrı para vereceksiniz, her ay 70-80 milyonda telefon geliyor. Şimdi böyle bir iletişim, bu benim ev masrafım bir de şirketi düşünün, kiminle rekabet edebilirsiniz.

Önemli eylemler deyince vatandaş odaklı hizmetler; sağlık bilgi sistemi, akıllı kart kullanımı gibi. Hepimizin plastik bir kartı olacak, nereye gidersek, örneğin hastaneye orada bizim bütün gelmiş sağlıkla ilgili hikâyemizi okuyabilecekler. Aslında, böyle çokta fazla insanın içi açılmışta her şeyi ortaya dökülmüş gibi, bazen rahatsız da olmuyor değilim. Böyle her tarafta kimliğimizle sağlığımızla ilgili bilgiler, sonunda doğru düristte iş yapılmazsa görüyorsunuz, Başbakan'a kadar Cumhurbaşkanı'na kadar birileri girip eğlence için belgelerini inceliyorlar. Bu kadar tedbirsizlik nasıl yapılır, nasıl buna müsaade edilir. Şimdi bütün Maliye Bakanlığının sistemini yeniden düzenleyeceklermiş, bilgilerin miktarı arttıkça bunlara erişim ulaşım işi kolaylaştıkça sizle ilgili bilgileri bütün bilgileri de herkes tarafından okunur yazılır görünür hale gelmesi de açıkçası bazı kimseleri de rahatsız etmiyor değil. Nitekim görüyorsunuz. Çok basit bir mesaj aldığınız zaman boş bulunup ta cevap verirsiniz, bir bakıyorsunuz bankanızdaki bütün paralar uçmuş gitmiş. sonuçta dolandırıldım diye polise koşuyorsunuz. Bu adres kayıt sistemi de nüfusla ilgili bir konu, şimdi onu da birazdan söyleyeceğim. Şimdi tabi bütün bunlarda yeni bir hizmet anlayışından bahsettim.

Kamu yönetimine ve yöneticilere özgü sebeplerle bugüne kadar bilişim teknolojileri kamu kurumlarında yeterince uygulanmadı. Bazı sınırlı alanlar dışında yeterince uygulanmadı. Hâlbuki devletin verimli olması, etkin çalışması lazım, şeffaf ekonomik hesap verilebilir. Bunlar son zamanlarda uluslararası literatürde de çok revaçta olan kavramlar şimdi bunları sağlamak içinde geçmişe ait yöntemler terk edilecek ve bilişim teknolojilerindeki bu baş döndürücü hızla ortaya çıkan gelişmelerin sağladığı bazı çağdaş yöntemlerden yararlanılacak. Burada vatandaş memnuniyetini arttırmak diyoruz. Hani gazetelerde televizyonlarda gördüğünüz, emekli maaşı almak için kuyrukta beklerken kalp krizi geçiren yaşlılar, onlar artık bankaya gitmesin, hesaplarına para yatsın, gerekirse kiralılarını bile ödesinler. Tabi bunun için hepsinin internet kullanır hale gelmesi lazım. İnternet kullananlar bile daha bu işi çok fazla öğrenmiş değil. Biraz evvel internet bankacılığına güvensizlik var demiştim. Onun da sebepleri var. Yerel ihtiyaçlar denildiği zaman belediye hizmetlerinin de bu şekilde yapılması mesela bazı belediyeler artık kredi kartıyla vergi tahsilâtı yapmaya başladı. Faturaların Web'den ödenmesini sağladılar. E-imza uygulamalarına girenler var. Elektronik imza, yani bazı önemli adımlar atılıyor. İşte devletin burada kabuk değiştirmesi, yeni bir anlayış biçimi, nedir bu e-devlet?

Bunlar bilişim teknolojileri uygulamaları, yani vatandaşları daha rahat ettirecek, vatandaşları esas alan artık asık suratlı bir devlet değil, karşınızda bir makine var ve 24 saat çalışan, hizmet sağlayan bir makine ne zaman girseniz, size istediğiniz hizmeti verebiliyor, sürekliliği var. Teknoloji tabanlı projelerin geniş portföyünden şunu kastediyorum, biz artık bilgisayarlaştırdık. Bizim büromuz kuruluşumuz her tarafı bilgisayarlarla çalışıyor. Biz e-devletiz, ha e-devlet o değil. E-devlet böyle tepeden inme bürokratik devirde değil. Bir de şunu yapacaksın falan diye de değil, ama bürokrasinin bunu sahiplenmesi lazım. Yani insanlar artık evlerinde internet önünde oturup kamudan hizmet alabilir hale gelmesi için bürokrasinin buna sahip çıkması benimsemesi lazım. Benimsemiyorsa bu iş yürümez. Bütün tarafların bu sürece katılması lazımdır. İşletmeler benimseyecek, vatandaşta buna güven duyacak ve hangi hizmetler buraya taşınır ona da bakmak lazım. İyi bir şeyler yapmak lazım. E-devlet unsurları deyince bakın, hukuksal alt yapı, elektronik imza kanunu çıktı ama hala yaygınlaşmadı. Elektronik imza, bildiğimiz flash memory gibi bir şey, var mı hiç içinde elektronik imza sahibi olan veya konu ile ilgilenen yahutta bir kredi kartı gibi bir şey ama cihazınıza bir kart ucu takacaksınız, karşı tarafta da mutlaka aynından olması lazım. Bunun için telekomünikasyon kurumu bir kaç kuruluşa sertifika verdi. Onlar dışında kimse size al bu elektronik imzadır diye bir şey veremez. Bunlarında işte bir tanesi "Türk Lirası" diye Ankara'da kurulmuş bir şirkettir. "Güven Türk Güven" diye İstanbul'da var. Bir tane daha var,yeni kuruldu. Bir de kamu kurumları içinde TÜBİTAK, yani hepsi bu. Bunlara para ödeyeceksiniz, yıllık abonman aidatı gibi size o teçhizattan verecekler. Alete takıp ta kendi tanımınızı girdiğiniz anda karşı taraftaki emin olacak ki, hattın öbür ucunda Fikret Üçcan var. Başka birinin bunu kullanması bu aletle oraya ulaşması mümkün değil. Ha ne demek bu. Burada benim attığım imza ıslak imzayla hukuken aynı değeri taşıyor. Islak imza yani benim kalemimle attığım imzayla aynı değeri taşıyor hukuken. Bir iki istisnası var, Noter önünde yapılan bazı işlemler ve evlilik gibi, yani bizzat bulunman gerekiyor. Onun dışında her işini elektronik bir imzayla yapabilirsiniz. Ama gelişmiyor, niye? Çünkü bunun gelişmesi için insanların bunu önce tanıması bilmesi lazım. İkincisi kurumların mecburiyeti yok, kimseyi zorlayamazlar, elektronik imza kullan diye bir zorlama kanunda yok. Hiçbir ülkede de olmadı. Kurumların böyle bir kolaylığı kabul edeceklerini vatandaşlara duyurması lazım.

Bu işin gelişmesine yol açacak kurumlar bankalar, ne yapıyor bankalar? Size 4 rakamlı bir kod veriyor, bunu git kendin değiştir kendine göre seç diyor, sizde gidiyorsunuz. Bankanın yazdığını değiştiriyorsunuz, sonra bir bakıyorsunuz, bankanızdaki paralar uçmuş. Eee ne oldu? Ben sana bir kod verdim, korusaydın banane diyor banka, ama ben paramı sana emanet etmişim. Ama sen o kodu korumadığın için kodu eline geçiren birisi senin parayı almış. Kusura bakma diyor banka, benim yapabileceğim bir şey yok. Böyle çok insanın canı yandı. Arkadaşlar en sonunda canı yananlardan biri akıl etti, gitti dava açtı, mahkeme

aleyhine karar verdi. banka haklı dedi. Adam inat etti Yargıtay'a kadar dayandı. Yargıtay'dan bir karar çıktı. Bankaya teslim edilmiş parayı banka korumaktan sorumlu olur, bitti. Şimdi bankaları bir telaş aldı. Vay ne yapacağız? Çünkü parası hesabından böyle uçurulan adam geliyor. Bankadan ver diyor, parayı. Şimdi bankalar dikkat ederseniz. Hala elektronik imzaya girmiyorlar. En güvenlisi olmasına rağmen niye çünkü elektronik imza müşteriye bir maddi külfet getirecek. Müşteri hiç istemezse kaçabilir. Elektronik imza istemeyen bankadan kaçır. Dediler ki size bir seferlik imza, yani internet anahtarı kodu veriyoruz. Bedava vermiyor, 20-30 YTL. nizi alıyor. Yani her kullandığında yeni bir kod veren bir cihaz satıyor, size. Nedense Türkiye'de konulan her sistemin bir anti sistemi ortaya çıkıyor. O kullanılıyor. Bir türlü sistemlesemiyoruz.

İşte merak etmeyi merak edeceğiniz arıyorsanız, bunu merak edin. bunu araştırın. Niye böyle oluyor? Akıllı insanlar oturuyorlar, dünyada nasıl yapılıyor bu işler diye araştırıyorlar. Kanunlar çıkartıyorlar, onlardan yararlanması gereken insanlar kendi aralarında şöyle kenardan köşeden bir işler icat ediyorlar ve onlarla gidiyor, bu iş. niyedir, ben çözemiyorum, siz belki çözerseniz. Siz inşallah bu idareyi ele aldığınız günlerde o seviyelere geldiğinizde buna her halde bir çare bulursunuz. Şimdi bilgi edinme hakkı kanunu çıktı. Bilgi edinme hesap sorma, yani soruyorsun, bir ay içinde cevap vermek mecburiyetinde yani bir ay içinde cevap alabiliyorsanız ne ala, kanun öyle dedi. Ama şu da cevap olabilir, işiniz takip ediliyor merak etmeyin. Öyle cevap olabilir. Evrensel hizmet çok önemli. Şimdi evrensel hizmet deyince şunu bilmek lazım. Şimdi siz telefon şebekesini özelleştirdiniz, özel ne demek, nerede kar varsa oraya giderim demek. Özel şirket kamu hizmeti yapmıyor ki kamu hizmetinde memleketin en zor dağının tepesine bile hizmet gidecekse kamu bunun maliyetini düşünmez, hizmeti götürmek zorundadır. Orada bir kişi yaşıyorsa o bir kişiye de gitmesi gerektiğine karar verildiyse götürecektir. Buradan 3 kişiden kesecek orada bir kişiye götürecektir. Şimdi özel şirketler öyle düşünmez. Evrensel hizmet deyince, o herkesin topladığı yaptığı hizmetten bir kaç kuruşu buraya aktarırın, O kamu hizmetiyle sağlayabildiği ve özel şirketin yapmadığı yere hizmet götürürsün orada. İşte bu sağlandı, bunun kanunu da çıktı. Bilişim suçları, son günlerde bu çocuk pornosu diye çok ortada konuşulan mevzu var. En sonunda suçluyu bulduk. İnternetmiş suçlu, şimdi interneti nasıl kapatırız, Nasıl keseriz diye birileri ahkam kesiyor. İnternetle niye uğraşıyorsun yani internet neyse bazıları da çıkıyor, diyor ki canım faydalı yönleri de var. Yasaklamayalım her şeyi ama başka türlü çare bulamayınca, bizim ülkemizde ilk akla gelen yasaklamaktır. Neyi yasakladığının önemi yok. Yeter ki işte bak artık bu kötülüğü önledik diyebilesin.

Şimdi banka bir Adalet Bakanlığının tasarısı bir en son Ulaştırma Bakanlığının tasarısında bunun kontrolü takibi için bir mekanizmalar oluşturuluyor. Yani sadece yasaklamak açısından değil. Gerçekten bir denetime ihtiyaç olduğunu herkes kabul ediyor ama işte nasıl yapılacağıyla yönünde endişeler ve tartışmalar var. Fiziksel alt yapı deyince e-devlette gerekli olan nedir mesela işte geniş bant erişimini nasıl yaygınlaştırırım. Biraz evvel konuştum. Bir de e-devlet ana kapısı var. Şimdi bir sürü kamu kurumu hepsi birer web sitesi yapmış. Ben ne yapacağım, pasaport alacağım. Acaba nereye sorsam? Nereye girsem. Yani internette google çağırıp, pasaport yazsam, bana belki pasaportun tarihiyle ilgili belirli bilgiler gelecek. Emniyet Genel Müdürlüğü yazılırsa oradan da girip bulunabilir, bilmem ne belgesini ödeyeceksem nereye ödeyeceğim? İşte bütün bunlar insanın tek tek soramayacağı araştırıp ta bulamayacağı yerlerse, birçok ülke bunu çaresini şöyle bulmuş. Tek bir kapı bir devlet kapısı var, oraya giriyorsun. İstedığın işlemin ana bölümleri işte vergi mi bilmem bazı belgeler mi neyse nasıl tasarlanmışsa ona göre, oradan giriyorsun ve girdikten sonra kaybolmaman lazım. Yani şöyle şimdi pasaport alan bir insan için ne lazım? Emniyet diyecek ki size git bana Savcılıktan, sabikasızlık kaydı getir. Hemen koşacaksınız. Adliye Sarayına veya işte nereden alınıyorsa orada size hemen oradaki bir vakıf bir form satacak. O formu alacaksınız, doldurup götüreceksiniz. Onu alıp gediğiniz zaman memur diyecek ki, sigorta formun nerede, bilmem işte fotoğraf geldi mi, dosyanı aldın mı, vs., yani bunları bir araya toplamak hakikaten oraya gir buraya gel nüfus kaydını getir, nerede yenisini istiyorum 6 ay içinde işte bu bantlı

nüfus kaydını getir dediği zaman işte hapi yuttunuz yani nüfus dairene yaz, oradan bakalım ne zaman gelir vs.

Şimdi e-devlet dediğin anda mantık şu, pasaport almak istiyorsan muhatabın neresi ise oraya gidiyorsun, sen artık bu işle uğraşmıyorsun orada otomatik olarak kendi içinde nüfusa yönlendirilecek, oradan nüfus kaydını geçecek. Savcılıktan sabıka kaydı almak istiyorsun, sana diyecek ki, bana fotoğrafını getir veya gönder. Şu kadar parayı götür bankaya yatır veya kredi kartınla öde. Çünkü birde bankaya para yatıracaksın. İşte bütün bunların tek bir kapıdan yapılması ve artık seninde o kapıdan girdikten sonra tekrar içerde de kapı kapı dolaşmadan o işlemin sonunda şu gün gelip pasaportunuzu alın, mesela kendin alman gerekiyorsa yok gerekmiyorsa tamam işlemin bitmiştir haberin olsun, istiyorsan şurada gördüğün sayfayı da kaydet sakla veyahut ta bas bir müddet sakla gibi. Şimdi bu konuda da bir ihaleyle bunun oluşturulması bir şirkete verildi. O da bir Singapurlu ortak buldu. Singapur bu işte iyiymiş dediler. Singapurlu ortakla beraber onlar yapmaya çalışıyor, ama neyi yapıyor.

Şimdi onlar,18-20 civarında kamu hizmeti seçtiler Avrupa Birliği'nde de olduğu gibi, o hizmetler bir yerde toplanacak. Ama bunun toplanması için Türkiye'de o kurumların o hizmetleri internet üzerinden vermeye hazır olması lazım. İşte burada biraz sıkıntı olduğu için 2 senedir hala başlanamadı. Ama açıldıktan sonra umarız, kısa zamanda bu iş gelişir. MERNIS adıyla bir proje var ve MERNIS en aşağı 30 senelik bir projedir. Buraya herkesin nüfus kaydının bulunduğu milyonlarca insan kaydedildi. İşte doğum formu doldurma, nüfusa gönderme tabi oradaki günler tarihler filan biraz itibaridir. Bugün aynı işleri internet üzerinden yapınca 8 dakika 50 saniye o kadar belki değil, ama gerçekten biz nüfus kâğıdı değilse de kaydı verdik, gel öğleden sonra al dediler. Eskiden aylar sürerdi, cevapta gelmezdi çoğu zaman bu bilinmezdi, şimdi orada toplanıyor, hepsini bir yerden gönderiyorlar, sistem çalışmaya başlamış görüldüğü kadarıyla, şimdi de zaten herkese soruyorlar, nüfus vatandaşlık numaran nedir, diye.

E-devletin ilkelerine gelince; e-devlette teknoloji değil esas olan yani oradaki (e), elektroniği ifade ediyor. Orada esas olan devletin yeniden yapılanması ve kamu yönetimi kültürünün toptan değişmesi, artık insanlar yorulmadan eziyet çekmeden kamudan nasıl hizmet alır, amaçta bu. E-devletin en son e'sini kaldıralım, devlet yani o elektronik sayesinde bize güler yüzlü hale gelen devlet, artık elektronsuz de güler yüzlü hale gelsin. Nedir bu e-dönüşümün geleceği, yani dünya artık gelişmenin dönüşümün sırrını teknolojide arıyor bu dönüşümde arıyor. Teknolojinin sunduğu imkanları kullanarak ekonomisini zenginleştirmeye katma değeri attırmaya çalışıyor ve ülkelerindeki rekabette en önemli kozu insandır. E-insan diyebiliriz belki buna yani bugünkü insanı e-insana yani teknolojiye yatkın onu daha rahat kullanır ve onunla dünyayla dünyadaki diğer insanlarla rekabet edebilir hale getirebiliyorsan işte başarılı bir şey olacak, çünkü kişi başına katma değeri arttıracaktır. Bu e-insanın başına koyduğumuz (e) ve ülke kalkınmasının da en büyük desteği sağlayacaktır. Bu bir yandan da tabi bu insana da talep artacağı için istihdamı da geliştirecek, insanlar daha kolay iş bulur, daha rahat çalışır ve daha yüksek gelirlerle çalışır hale gelecektir. Ben inanıyorum ki dönüşüm ancak bu insanı dönüştürmekte yani bilişim teknolojilerini kullanır ve onlarla yaşar hale getirmekle sağlanabilir düşüncesindeyim.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.